

Příčina vzniku škody

Protiprávní úkon nemusí být jedinou příčinou vzniku škody, stačí, že je jednou z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, jenž má být odškodněn, a to příčinou důležitou, podstatnou a značnou. Rovněž škodlivý následek nemusí vzniknout jen z jedné příčiny. Rozhodující je, zda - nebýt této skutečnosti - by ke škodě nedošlo, nebo naopak zda škodlivý následek by nastal i bez této skutečnosti

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2142/2007, ze dne 30.7.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně České republiky – Úřadu práce v P., proti žalované P. T. 1, s.r.o. v likvidaci, zastoupené advokátem, o náhradu škody, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 15 C 360/2006, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 2. 2007, č.j. 19 Co 94/2007-86, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 2. 2007, č.j. 19 Co 94/2007-86, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se domáhala zaplacení částky 44.044,- Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody, která jí vznikla vyplacením podpory v nezaměstnanosti bývalé zaměstnankyni žalované M. Č. na základě nepravdivého potvrzení o jejím průměrném čistém měsíčním výdělku vystaveného žalovanou společností.

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 6. 12. 2006, č.j. 15 C 360/2006-66, žalobu zamítl a uložil žalobkyni povinnost nahradit žalované náklady řízení. Vyšel ze zjištění, že zaměstnankyně žalované vystavila na tiskopis úřadu práce potvrzení o průměrném čistém měsíčním výdělku (dále jen „potvrzení“) M. Č. u žalované ve výši 24.851,- Kč namísto 5.892,- Kč. Úřad práce na základě tohoto potvrzení vyplatil M. Č. za dobu její evidence jako uchazečky o zaměstnání na dávce podpory v nezaměstnanosti 59.646,- Kč namísto 15.602,- Kč. Okresní soud neshledal předpoklady odpovědnosti žalované za škodu podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), neboť žalobkyni dosud žádná škoda nevznikla. Škoda, jejíž náhradu žalobkyně požaduje, vznikne podle soudu v okamžiku, kdy žalobkyně ve správním řízení vydá rozhodnutí podle § 55 zákona č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění do 31. 12. 2005 (dále jen „zákon č. [435/2004](#) Sb.“, případně jen „zákon“), o navrácení vyplacené dávky v části, v níž byla poskytnuta neprávem, a „bude v tomto řízení neúspěšná“.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 15. 2. 2007, č.j. 19 Co 94/2007-86, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a zavázal žalobkyni k náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a ztotožnil se (byť z jiných důvodů) s jeho závěrem, že odpovědnost žalované za škodu dána není. Dospěl k závěru, že žalobkyni škoda vznikla, neboť M. Č. vyplatila na podpoře v nezaměstnanosti o 44.044,- Kč více, než jí ze zákona náleželo. Pracovnice žalované nesplnila (řádně) povinnost vydat M. Č. potvrzení o zaměstnání a uvést v něm její průměrný čistý měsíční výdělek [§ 60 odst. 2 zákoníku práce a § 3 písm. f) prováděcího nařízení č. [108/1994](#) Sb., obojí ve znění do 31. 12. 2006 (dále jen „zákoník práce“ a „prováděcí nařízení“)]; za porušení této povinnosti žalovaná odpovídá podle § 420

odst. 2 obč. zák. M. Č. (jako své bývalé zaměstnankyni), nikoli však žalobkyni, neboť zákon č. [435/2004](#) Sb. žalované ve vztahu k úřadu práce takovou povinnost neukládá. Právě M. Č. porušila vůči žalobkyni povinnost doložit skutečnosti rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti vyplývající z ustanovení § 42 odst. 2 zákona č. [435/2004](#) Sb.; toto jednání je podle odvolacího soudu v příčinné souvislosti se vznikem škody žalobkyni. Odvolací soud dospěl k závěru, že mezi protiprávním jednáním žalované a vznikem škody žalobkyni přímá příčinná souvislost neexistuje; napadený rozsudek okresního soudu proto jako věcně správný potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) a jako dovolací důvod uplatňuje, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř.]. Dovolatelka souhlasí s odvolacím soudem v tom, že povinnost žalované vydat pravdivé potvrzení směřovala výlučně vůči M. Č.; žalovaná si však musela být vědoma, pro jaký účel potvrzení vystavuje, neboť tak činila na tiskopisu úřadu práce. Ze skutečnosti, že potvrzení je „objektivním podkladem“ pro rozhodnutí správního orgánu o podpoře v nezaměstnanosti (§ 50 zákona č. [435/2004](#) Sb.), dovolatelka vyvozuje, že předmětná povinnost zaměstnavatele (ač je vyjádřena nepřímou, v latentní podobě) se vztahuje i vůči žalobkyni, neboť má přímý vliv na její další postup. Dovolatelka krajskému soudu vytýká, že nesprávně posoudil „subjektivní stránku případu“. Zpochybňuje (byť nedbalostní) zavinění i protiprávní jednání uchazečky o zaměstnání, neboť tato uchazečka nemůže „převzít odpovědnost“ za správnost potvrzení vystaveného jiným subjektem. Vznik škody svým jednáním naopak zavinila žalovaná, a to bez ohledu na skutečnost, zda došlo „k přímému nebo přenesenému kontaktu“ mezi škůdcem a poškozeným. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu i jemu předcházející prvostupňový rozsudek zrušil a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve svém vyjádření ztotožňuje se závěry, k nimž dospěl odvolací soud. Poukazuje na ustanovení § 55 zákona č. [435/2004](#) Sb., které „řeší odpovědnostní vztah“ mezi úřadem práce a uchazečem o zaměstnání, neboť tomuto úřadu umožňuje ve správním řízení vymoci zpět uchazeči neprávem či v nesprávné výši vyplacenou podporu v nezaměstnanosti. Pokud by dovolací soud přijal argumentaci žalobkyně, došlo by k „legalizaci“ bezdůvodného obohacení M. Č.

Z výpisu z obchodního rejstříku žalované Nejvyšší soud zjistil, že v průběhu dovolacího řízení došlo u žalované, původně vystupující pod obchodní firmou P. T. C. s.r.o. a ke změně obchodní firmy a sídla na P. T. 1 s.r.o. Dále usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 2. 2008, č.j. 13 Cm 1591/2007-6, které nabylo právní moci dne 8. 4. 2008, byla žalovaná zrušena s likvidací.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou, za kterou jedná její zaměstnanec ve smyslu § 241 odst. 2 písm. b) o.s.ř., dospěl k závěru, že dovolání, které je podle § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o.s.ř. přípustné, je i důvodné.

Podle § 237 odst. 1 o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)].

Dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu není přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř., neboť napadený rozsudek byl jeho prvním rozhodnutím ve věci; zbývá proto posoudit přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o.s.ř.).

Nejvyšší soud shledal zásadní právní význam napadeného rozhodnutí v řešení (dovolatelkou zpochybněné) otázky, zda zaměstnavatel, který porušil povinnost uvést v potvrzení o zaměstnání správný údaj o výši průměrného výdělku zaměstnance, odpovídá státu za škodu vzniklou vyplacením podpory v nezaměstnanosti v nesprávné výši.

Podle § 420 odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Odborná literatura i soudní praxe pokládá za nezbytný předpoklad odpovědnosti za škodu (vedle protiprávního jednání škůdce a škody samotné) objektivní existenci příčinné souvislosti (tj. vztahu příčiny a následku) právě mezi protiprávním jednáním (porušením právní povinnosti) a vzniklou škodou včetně jejího rozsahu. Protiprávní úkon však nemusí být jedinou příčinou vzniku škody, stačí, že je jednou z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, jenž má být odškodněn, a to příčinou důležitou, podstatnou a značnou. Rovněž škodlivý následek nemusí vzniknout jen z jedné příčiny. Rozhodující je, zda - nebýt této skutečnosti - by ke škodě nedošlo, nebo naopak zda škodlivý následek by nastal i bez této skutečnosti (srov. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1066-1067).

V posuzované věci odvolací soud vyšel ze zjištění, že žalovaná uvedla (na tiskopisu úřadu práce) nesprávnou výši průměrného čistého měsíčního výdělku své bývalé zaměstnankyně, v čemž spatřoval porušení povinnosti vyplývající z ustanovení § 60 odst. 2 zákoníku práce a § 3 písm. f) prováděcího nařízení, a že vyplacením dávky podpory v nezaměstnanosti M. Č. v nesprávné výši vznikla žalobkyni škoda. Neshledal příčinnou souvislost mezi porušením (uvedené) právní povinnosti žalovanou a vznikem škody žalobkyni na základě nesprávné úvahy, že za porušení povinnosti uvést v potvrzení o zaměstnání pravdivý údaj o průměrném výdělku žalovaná odpovídá podle § 420 odst. 2 obč. zák. M. Č. (jako své bývalé zaměstnankyni), nikoli však žalobkyni, neboť zákon č. [435/2004](#) Sb. žalované ve vztahu k úřadu práce takovou povinnost neukládá. Zákoník práce a prováděcí nařízení však neukládají uvedenou povinnost zaměstnavateli výlučně ve vztahu k zaměstnanci. Obecně přitom platí, že porušení mimosmluvní (zákonné) povinnosti je spojeno s odpovědností vůči všem subjektům, jimž byla v důsledku takového porušení povinnosti způsobena škoda, bez ohledu na to, zda jsou s porušitelem povinnosti v nějakém právním vztahu. Jestliže tedy zaměstnavatel uvede v potvrzení o zaměstnání nesprávný údaj o průměrném výdělku a v důsledku toho úřad práce vyplatí zaměstnanci vyšší podporu v nezaměstnanosti, než mu náleží, pak není pochyb o tom, že mezi porušením uvedené povinnosti a vznikem škody je vztah příčiny a následku. Není přitom rozhodné, že (podle zjištění soudu) jednání žalované nebylo jedinou příčinou vzniku škody žalobkyni. Rozhodování o (případné) povinnosti bývalé zaměstnankyně žalované vrátit neoprávněně vyplacenou podporu v nezaměstnanosti není předmětem tohoto řízení a ani nespadá do pravomoci soudu, nýbrž do pravomoci úřadu práce (srov. § 55 odst. 2 a 3 zákona č. [435/2004](#) Sb.).

Právní posouzení otázky zásadního právního významu, na jejímž řešení spočívá rozhodnutí odvolacího soudu, tedy není správné.

Z těchto důvodů dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu ve výroku ve věci samé i v závislém výroku o nákladech řízení zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem, odst. 3 věta první o.s.ř.).

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)